

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี เปิดทำการเรียนในระดับอุดมศึกษาและได้มีการพัฒนาการเรียนมาตามลำดับตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๓๐ เป็นต้นมา รวมเป็นเวลา ๒๑ ปีมาแล้ว จำนวนพระนิสิต ๖๐๐ รูป อาจารย์ ๓๐ รูป/คน ผลการเรียนที่ผ่านมาส่วนมากไม่มีผลสัมฤทธิ์เท่าควร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของพระนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี การเรียนของทุกสถาบันต้องมีการวัดผลประเมินผลการเรียนเพื่อจะรู้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นมากหรือน้อยแตกต่างกันอย่างไร ของแต่ละรายวิชา เพื่อนำมาเป็นการเปรียบเทียบกัน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยหนึ่งเหมือนกับมหาวิทยาลัยอื่นทั่วไปที่ต้องการทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนต่อไป ดังนั้นจึงศึกษาแต่ละปัจจัยที่ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของวิชาศึกษาทั่วไปของแต่ละสาขาวิชาเอก มีสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชารัฐศาสตร์ และสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ ทั้ง ๔ สาขาวิชาเอกนี้ มีปัจจัยที่ส่งผลให้สัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ พระธีรภิกษุ ธีรธรรมโม และคณะ^๑ การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ ๓ โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปัจจัยที่ศึกษาแบ่งเป็น ๓ ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ นิสัยทางการเรียน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนกลุ่ม

^๑ พระธีรภิกษุ ธีรธรรมโม และคณะ, ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ ๓ โรงเรียน นวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร, รายงานการวิจัย (๒๕๔๙), <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jedu/article/view/460> สืบค้น เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ ๓ โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา ๒๕๔๙ จำนวน ๓๓๗ คน เป็นนักเรียนชาย ๑๕๗ คน และนักเรียนหญิง ๑๘๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถาม ผลการศึกษา พบว่า ทั้ง ๓ ปัจจัย ทำให้เกิดผลทางบวกต่อการทำสมาธิ ของนักเรียน ทำให้เกิดกำลังใจในเรียนการทำสมาธิเป็นอย่างมาก จึงได้นำตัวอย่างมาเป็นเคสการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้และงานวิจัย ของนางสาวปณตพร ชนะกุล และนางอัญชลีพร^๑ การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาประกอบด้วยปัจจัยด้านบริหารงานของวิทยาลัย การจัดการเรียน การสอน รูปแบบการเรียนของนักศึกษา เจตคติต่อวิชาชีพ สิ่งแวดล้อม การรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาและคุณลักษณะของการศึกษา และศึกษาแนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลเครือข่ายภาคกลาง ๒ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลเครือข่ายภาคกลาง ๒ ซึ่งประกอบด้วยวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีชิยานาถ สระบุรี จักรีราช สุพรรณบุรี ราชบุรี พระพุทธบาทและวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี ชั้นปีที่ ๔ ปีการศึกษา ๒๕๓๐ จำนวน ๒๓๔ คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือผู้รับผิดชอบการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลเครือข่ายภาคกลาง ๒ จำนวน ๗ วิทยาลัย เป็นการเลือกโดยเจตนา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วไปลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๐ คน นำมาหาความเชื่อมั่นได้ เท่ากับ ๐.๙๖ การวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านต่าง ๆ ทั้ง ๗ ปัจจัย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สามารถสร้างสมการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลกระทบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ จากนักศึกษา รูปแบบการเรียนของนักศึกษา การเรียนแบบกลุ่มเพื่อน การอยู่หอพักมีผลทางบวกต่อการเรียนของนักศึกษา จากผลการวิจัยครั้งนี้ ที่พอมองเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เกิดได้จากปัจจัย ทั้ง ๗ มีผลทางบวก สามารถนำมาแนวคิด

^๑ นางสาวปณตพร ชนะกุล และคณะ, “ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลเครือข่ายภาคกลาง ๒”, รายงานการวิจัย, (๒๕๓๐), <http://www.bcnchainat.ac.th> สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

ต่อการวิจัย และผลการวิจัยของ นายพร พรมมหาราช และนางสาวจุลดา ขาวสะอาด^๑ จำนวน นักศึกษาที่มารายงานตัวขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา หรือจำนวนนักศึกษารับจริง เทียบกับจำนวน นักศึกษาที่มหาวิทยาลัยออกรหัสมีจำนวน ๙๔.๓๑ % จำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา เมื่อสิ้น ปีการศึกษา ๒๕๓๙ เทียบกับจำนวนนักศึกษารับจริง มีจำนวน ๖๙.๙๕ % ส่วนนักศึกษาไม่ สำเร็จการศึกษามีจำนวน ๒๕.๒๖ และเมื่อพิจารณาถึงสาเหตุของการไม่สำเร็จการศึกษาพบว่า สาเหตุที่นักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษา คือ การลาออกมากที่สุด คิดเป็น ๔๑% รองลงมาคือ นักศึกษาพ้นสภาพเนื่องจากผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์คิดเป็น ๒๔% และนักศึกษาไม่มา ลงทะเบียนหรือขาดการติดต่อกับมหาวิทยาลัย คิดเป็น ๑๘% สาขาวิชาเอก ที่มีนักศึกษาเข้า สังกัดสาขาวิชาเอกครั้งสุดท้ายสูงสุด เมื่อเทียบกับแผนการรับนักศึกษาในแต่ละสาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาสถิติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และวิทยาการคอมพิวเตอร์ มีจำนวน ๑๐๔.๔๔% ๑๐๒.๒๒% และ ๙๕.๙๕ % ตามลำดับ และสาขาวิชาที่มีนักศึกษาสำเร็จการศึกษามากที่สุด เมื่อเทียบกับจำนวน นักศึกษาเข้าสาขาเอกครั้งสุดท้าย ได้แก่ สาขาวิชาสัตววิทยา เคมีอุตสาหกรรม และสถิติ มีจำนวน ๑๐๐.๐๐% ๙๖.๒๐% และ ๙๕.๗๔ ตามลำดับ ส่วนระยะเวลาโดยเฉลี่ยที่นักศึกษาใช้ในการ การศึกษาตลอดหลักสูตรประมาณ ๔.๐๖ ปี

เมื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพบว่า ภูมิปัญญา ของนักศึกษา อาชีพผู้ปกครองนักศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษา ส่วนเพศประเภทการสอบเข้า และอันดับการเลือกเข้าสังกัดสาขาวิชาเอก มี ความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ที่ระดับนัยทางสถิติ ($P < .๐๕$)

เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างนักศึกษาสาขาวิชาที่แตกต่างกัน พบว่า สาขาวิชาที่ แตกต่างกัน จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกันที่ระดับนัยทางสถิติ ($P < .๐๕$) และเมื่อหา ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในแต่ละสาขาวิชาจะได้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของ สาขาวิชาต่าง ๆ สูงสุดดังนี้ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาการคอมพิวเตอร์ และชีววิทยา โดยได้ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็น ๒.๗๕๘๑, ๒.๗๒๒๑ และ ๒.๗๒๑๒ ตามลำดับ เป็นอันว่าการวิจัยครั้งนี้ ได้นำมาเป็นแนวคิดและแนวทางการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของพระนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต อุบลราชธานี

^๑ นายพร พรมมหาราช และคณะ, “การศึกษาผลสัมฤทธิ์และปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์” (๒๕๔๐), <http://www.science.cmu.ac.th> สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

จากแนวคิดและการศึกษาค้นคว้าต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา มีผลทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการวิจัยศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของพระนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ที่จะนำผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของวิชาการศึกษาทั่วไปในสาขาวิชาเอกต่าง ๆ เช่น สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชารัฐศาสตร์ และสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ เพื่อนำมาเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางเรียน ที่แตกต่างกัน หรือเหมือนกัน ดังนั้นจึงได้ดำเนินการวิจัยเรื่องนี้

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของพระนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

๒. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศึกษาทั่วไปทางการเรียน ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม

๑.๓ ขอบเขตการวิจัยและกรอบแนวคิด

๑. ประชากร ได้แก่พระนิสิตทุกสาขาวิชา ชั้นปีที่ ๑ ชั้นปีที่ ๒ จำนวน ๔๑๗ รูป

๒. ตัวแปรในการวิจัย

๒.๑ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ผลคะแนนจากการประเมิน ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของพระนิสิต ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม

๒.๒ ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

๑.๔ นิยามศัพท์เฉพาะ

๑. พระนิสิต หมายถึง พระภิกษุและสามเณรที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

๒. ปัจจัยนำ หมายถึง อายุของพระนิสิต ตั้งแต่ ๑๘ ถึง ๖๕ ปี คะแนนผลการเรียน ๖๑ - ๙๕ ระดับการเรียน A, B, + B, C, + และ C ทักษะที่มีต่อการเรียนและอาจารย์สอน

๓. ปัจจัยเอื้อ หมายถึง จำนวนอาจารย์ที่สอน ๖ รูป วุฒิ ปริญญาโท ๕ รูป ปริญญาเอก ๑ รูป ความรู้ ความมั่นใจ ทักษะที่มีต่ออาจารย์สอน การสนับสนุนด้านการเงินจากทางครอบครัว ตำราเรียน จากสถาบันและแผนการสอนจากอาจารย์สอน

๔. ปัจจัยเสริม หมายถึง มีการให้รางวัลอาจจะเป็นเงินหรือสิ่งของในกรณีเกิดผลสำเร็จ เป็นการสร้างแรงจูงใจให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากขึ้น

๕. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลคะแนนของการสอบวิชาศึกษาทั่วไปแต่ละรายวิชา ของสาขาวิชาเอก ชั้นปีที่ ๑ และ ๒

๖. วิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาเลือกบังคับให้เรียนทุกสาขาวิชา ต้องเรียนเป็นความรู้ศึกษาทั่วไป ในมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

๗. ปัจจัยที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนของพระนิสิต หมายถึง สิ่งที่อำนวยความสะดวกต่อการเรียนของพระนิสิตทำพระนิสิตมีกำลังใจกำลังกายและสติปัญญา ต่อการเรียนปัจจัยเหล่านั้นทำให้การเรียนของพระนิสิตเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากขึ้น

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ได้ทราบผลสัมฤทธิ์และแนวทางทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของพระนิสิต

๓. ได้ทราบปัจจัยที่ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์และแนวทางปฏิบัติที่ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน